درد دل و مشکلاتتان را به‌ما بگویید

یکی از دغدغه‌ها و مشکلات سازمان‌های بیمه‌ای نداشتن آگاهی و یا اطلاعات ناکافی کسانی است که از خدمات این سازمان‌ها استفاده می‌کنند. استفاده از مشاوره کارشناسان بهترین راه برای رفع این مشکل و صرفه‌جویی در هزینه و وقت است. «پرسش» جایی است که شما می‌توانید سوالات مرتبط با بیمه، حقوق و مقررات کار و همچنین مشکلاتی که احیانا در جریان مراجعه به شعب تامین اجتماعی با آن رو به‌رو شده‌اید را با مشاوران هفته‌نامه آتیه‌نو در میان بگذارید و پاسخ آن را در همین صفحه بخوانید. برای این منظور می‌توانید سوالات خود را از طریق ایمیل porsesh.11@gmail.com برای ما ارسال کنید و یا به آدرس دفتر نشریه که در شناسنامه صفحه آخر قید شده است، بفرستید.

مشاور آتیه‌نو توضیح می‌دهد:

بیمه اجباری کارفرمایان؛ آری یا خیر؟

بیمه اجباری کارفرمایان برای سازمان تامین اجتماعی نیز دارای منافع زیادی است. با پوشش بیمه اجباری کارفرمایان می‌توان انتظار داشت که حداقل یک میلیون نفر به تعداد بیمه‌شدگان افزوده شود و برای مدتی طولانی به تداوم حیات سازمان بیمه‌ای امیدوار بود

●محمد حسین قشقایی●
●کارشناس تامین اجتماعی●

موضوعی که می‌خواهیم در این شماره به آن بپردازیم وضعیت بیمه کارفرمایان در قوانین و مقررات موجود در کشور است. نظام تامین‌اجتماعی در کشور بر پایه مشارکت گروه‌های مختلف در تامین هزینه‌های آن استوار شده است. در سیستم مشارکتی بازیگران عرصه تولید هر یک سهمی از هزینه‌های تامین‌اجتماعی را بر عهده می‌گیرند. دولت، کارفرمایان و کارگران از اضلاع و ارکان سه‌گانه تامین‌اجتماعی به شمار می‌روند و از مجموع ۳۳ درصد حق‌بیمه، ۳ درصد را دولت، ۲۳ درصد را کارفرما و ۷ درصد را بیمه‌شده یا کارگر به سازمان تامین‌اجتماعی می‌پردازد. از سه رکنی که ذکر شد، فقط کارگر و بیمه‌شده از مزایای بیمه منتفع می‌شود. طبق قانون هم دولت و هم کارفرما به‌عنوان تامین کننده بخش اعظمی از حق‌بیمه بهره‌ای از خدمات تامین‌اجتماعی نمی‌برند. دولت به‌عنوان ضلع اصلی در این قاعده صرفا جایگاه حاکمیتی دارد و وظیفه هماهنگی و حمایت از این چرخه را بر عهده دارد و کارفرمایان نیز به‌عنوان مهم‌ترین قشر در زمینه تامین منابع مالی تامین‌اجتماعی، بهره مستقیمی از خدمات تامین‌اجتماعی نمی‌برند. اجرای مقررات تامین‌اجتماعی در ایران به موجب قوانین کار و تامین‌اجتماعی اجباری است ولی این اجبار فقط در حیطه کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی و فقط برای کارگران اجرا می‌شود و برای بیمه کارفرمایان هیچ‌گونه قاعده و الزامی وجود ندارد. کارفرمایان می‌توانند خود را بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد کنند و با پرداخت حق‌بیمه مربوطه و بر اساس نوع خدمات (۱۸ درصد به اضافه سرانه درمان) از خدمات سازمان استفاده کنند. طبق آمار ارائه‌شده–سالنامه آماری سال ۱۳۹۳–توسط معاونت اقتصادی و برنامه‌ریزی سازمان تامین‌اجتماعی، تعداد مشمولان بیمه حرف و مشاغل آزاد در سال ۱۳۹۳ بالغ بر ۷۸۳ هزار و ۹۸۴ نفر گزارش شده که بخش اعظم آن نیز مربوط به بیمه مشمولان کمک دولت و معافیت‌دار بوده است. نکته مهم اینجاست که متاسفانه کارفرمایان، اجباری برای پذیرش بیمه ندارند و با اختیار خود می‌توانند مشمول این مقررات قرار بگیرند. به‌نظر می‌رسد قانونگذار با وجود تکالیف عدیده‌ای که طبق قانون کار و تامین‌اجتماعی برای کارفرمایان قائل شده، نسبت به سرنوشت و آینده این قشر کارآفرین بی‌اعتنا بوده است. کارفرما طبق ماده ۳۶ و ۲۸ قانون تامین‌اجتماعی و ماده ۱۴۸ قانون کار موظف به بیمه کردن کارکنان خود است ولی موظف نیست خود را بیمه کند. در صورتی که عموما کارفرمایان خود نیز در کارگاه خویش به کار اشتغال دارند و همانگونه که برای کارگر امکان بروز حادثه منجر به از کارافتادگی یا فوت وجود دارد، برای کارفرمایان نیز این احتمال کاملا قابل تصور است. شاید عدم توجه به بیمه و رفاه و نیازهای تامین‌اجتماعی کارفرمایان ناشی از این تلقی باطل است که همه کارفرمایان متمول و ثروتمند هستند و می‌توانند در مواقع لزوم از پس خرج‌های ناشی از حادثه، بیماری، مخارج زندگی و... برآیند. این تصور با توجه به دلایل و مستندات زیر کاملا باطل است:

۱–بسیاری از کارگاه‌ها و واحدهای تولیدی و خدماتی و فنی در کشور را کارگاه‌های کوچک تشکیل می‌دهند. طبق آمار ارائه‌شده از یک میلیون و ۲۰۰ هزار کارگاه (تعداد کارگاه‌های فعال در سال ۹۳ دقیقا یک میلیون و ۲۲۵ هزار و ۱۹۲ بوده است. منبع: سالنامه آماری سازمان در سال ۹۳) بیش از ۷۴ درصد آن‌ها را کارگاه‌های زیر ۵ نفر کارگر تشکیل می‌دهند. (گزیده آماری دفتر آمار و محاسبات اقتصادی و اجتماعی سازمان تامین‌اجتماعی، اسفند ماه ۱۳۹۴، ص ۱۶). در این کارگاه‌ها خود کارفرما همپای دیگر کارگران به کار مشغول است و امکان وقوع هر گونه حادثه برای او قابل تصور است، همچنین این کارگاه‌ها توانایی مالی چندانی ندارند تا بتوانند هزینه‌های ناشی از حوادث و اتفاقات غیرمترقبه را به دوش بکشند. نهایتا در چنین کارگاه‌هایی در صورت بروز اتفاقاتی از این دست، کارفرما و کارگاه دچار بحران شدید می‌شوند و ممکن است به ورشکستگی نیز بینجامد. بنابراین برای بیمه کارفرمایان کارگاه‌های کوچک باید قوانین و مقررات خاصی وضع شود و پوشش بیمه‌ای کارفرمایان به طور کامل اجرا شود.

۲–منطق بیمه‌ای در هر جامعه‌ای اقتضا می‌کند که تصمیم‌گیران و متولیان رفاه و تامین‌اجتماعی نسبت به سرنوشت و مسائل و مشکلات تمامی اقشار و گروه‌های مختلف جامعه حساس باشند و تمهیدات و برنامه‌های لازم تامینی و رفاهی را تدارک ببینند. عدم توجه به بخش تاثیرگذاری از جامعه همچون کارفرمایان با هیچ منطقی قابل‌پذیرش نیست و با توجه به گذشت بیش از ۷۰ سال از اجرای بیمه‌های اجتماعی در کشور و تجربیات به‌دست‌آمده، لزوم توجه به آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

۳–بیمه اجباری کارفرمایان برای سازمان تامین‌اجتماعی نیز دارای منافع زیادی است. با پوشش بیمه اجباری کارفرمایان می‌توان انتظار داشت که حداقل یک میلیون نفر به تعداد بیمه‌شدگان افزوده شود و برای مدتی طولانی به تداوم حیات سازمان بیمه‌ای امیدوار بود و نقطه سربه‌سری را برای مدت قابل توجهی به تعویق انداخت.

شاید گفته شود که در قانون تامین‌اجتماعی و بند «ب» ماده ۴ قانون مذکور به بیمه اختیاری اشاره شده و کارفرمایان می‌توانند از طریق فوق خود را بیمه کنند. در حال حاضر آماری در مورد تعداد کارفرمایانی که خود را بیمه خویش‌فرما یا بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد کرده‌اند وجود ندارد، ولی واقعیت گویای آن است که اگر اجباری در خصوص الزام به بیمه شدن وجود نداشته باشد، کمتر کسی اقدام به بیمه کردن خود می‌کند و از آنجا که بیشتر خدمات تامین‌اجتماعی معطوف به آینده است، افراد رغبتی به بیمه کردن خود نشان نمی‌دهند.

طبق ماده ۴ قانون تامین‌اجتماعی، مشمولان این قانون عبارت‌اند از:

الف) افرادی که به هر عنوان در مقابل دریافت مزد یا حقوق کار می‌کنند.

ب) صاحبان حرف و مشاغل آزاد: سازمان تامین‌اجتماعی موظف است با استفاده از مقررات عام قانون تامین‌اجتماعی صاحبان حرف و مشاغل آزاد را به صورت اختیاری در برابر تمام یا قسمتی از مزایای قانون تامین‌اجتماعی بیمه کند. چگونگی انجام بیمه و نرخ حق‌بیمه و همچنین میزان مزایای مربوطه به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.

بنابراین پیشنهاد می‌شود با الحاق تبصره‌ای به ماده ۴ قانون تامین‌اجتماعی، کارفرمایان و پیمانکاران نیز موظف شوند خود را به صورت اجباری بیمه کنند. طبیعی است که برخی از تعهدات و خدمات مانند بیمه بیکاری، غرامت دستمزد ایام بیماری و... در مورد کارفرمایان (با توجه به این که خود صاحب کار هستند) قابل اجرا نیست. از این رو لازم است حق‌بیمه کارفرمایان و پیمانکاران به نسبت خدمات مورد تعهد تعیین شود.

■آیا برای اعضای هیئت‌مدیره شرکت می‌توان به‌عنوان کارگر حق‌بیمه به سازمان تامین‌اجتماعی پرداخت کرد؟

خیر، اعضای هیئت مدیره کارگر محسوب نمی‌شوند و پرداخت حق‌بیمه برای آنان خلاف قانون است، مگر اینکه این افراد جدای از سمت خود در هیئت مدیره، در شرکت مشغول به کار باشند و حقوق دریافت کنند و دارای رابطه کارگری و کارفرمایی با شرکت داشته باشند.

■پدر من کارگر است و بالای ۶۰ سال سن دارد و تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیست. آیا راهی برای بیمه کردن او وجود دارد؟

باید در کارگاهی مشغول به کار شود تا حق‌بیمه وی به سازمان تامین‌اجتماعی پرداخت شود، با توجه به اینکه سابقه بیمه قبلی ندارند و سنشان نیز بالاست، نمی‌توانند بیمه خویش‌فرما شوند. در بیمه‌های خویش‌فرما سقف سنی برای بیمه شدن ۵۰ سال سن است.

●شرح جدول شماره ۵۸●
●طراح: حمیدرضا عبدالوند●

افقی

۱–بازوی اصلی اقتصاد سلامت در ایران که با ارائه خدمات درمانی و همچنین خرید خدمات درمانی نقشی بی‌بدیل در پیشبرد اهداف متعالی نظام سلامت ایفا می‌کند–نوزدهمین حرف الفبای فارسی

۲–نظامی–دریاها–نشانه درد و آزردگی

۳–صمغی خوشبو از درختی به همین نام–خودداری کردن–شکافنده

۴–بلندپایه–فریاد–سرانجام

۵–خرس آسمانی–فتنه–کراوات، پاپیون–یکی از چهار قمر بزرگ مشتری

۶–لیست نمرات محصل–مرکز آلبانی

۷–اسطوره مجارستانی سال‌های دور بارسلونا–زره‌ساز–ارمغان

۸–پسوند گفتار و نوشتار–از رودهای مهم ایران–وسیله نظافت کف ساختمان

۹–جامه بلند قدیمی بی‌آستین–پوست کن و قصاب–راه را نشان می‌دهد

۱۰–پیشتاز هتل‌های زنجیره‌ای در دنیا–وام‌خواهی

۱۱–قوم سیاه‌پوست جنوب آفریقا–تلفظ حروف–علامت مفعول بی‌واسطه–عضوی در صورت

۱۲–از خاندان‌های ایرانی بودند که در دستگاه خلیفه‌گری عباسیان به قدرت فراوان رسیدند–اضطراب و هول–نسخه‌نویسان

۱۳–قاره‌ای که رکورددار کودکان کار در جهان است–دیالکتیک–شهری که بر اثر آتشفشان وزوو در سال ۷۹ میلادی زیر خاکستر رفت

۱۴–از اسپهبدان قدیم مازندران–رهاورد زمستان–از شهرهای شمالی و نام جدید شهر علمده

۱۵–به معنی غم نیز آمده–از شهرهای مهم استان گیلان

عمودی

۱–فردی که زیر ۱۵ سال است و از سر ناچاری و یا به اجبار به خدمت گرفته می‌شود و بسیاری از آن‌ها را از تحصیل و تجربه کودکی باز می‌دارند–کیش، تیردان

۲–خاندان–بی‌رنج و به رایگان به دست آمده–چهره‌پرداز

۳–دردسر–چاشنی غذایی–سازمان هواپیمایی کشوری بین‌المللی

۴–اثری از آنتوان چخوف–شتر بی‌کوهان

۵–تنه درخت–واقع‌گرایانه–چاشنی سالاد

۶–پدر اسطوره‌ای اقوام ایرانی–از سدهای تامین کننده آب تهران–مهاجرت

۷–ادا و اطوار–تخم کتان–خون‌ها

۸–فرخنده–چانه–تاخت‌وتاز

۹–دوستدار–کهنه و پاره–طایفه

۱۰–وقت و هنگام–مددکار–نمایش موزیکال

۱۱–نیم‌صدای الاغ–آب سنگین–دزد خانگی

۱۲–لازم–در مثل افسانه‌گو است

۱۳–مرتفع‌ترین سد اروپا واقع در ایتالیا–جنس به ظاهر قوی–شمشیرزن

۱۴–شکیبایی–شاید–ساز مرداب

۱۵–دومین کشوری که میزبان بزرگ‌ترین جمعیت پناهندگان جهان است معرفی شده–مرکز درمانی که به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین مراکز درمانی ملکی سازمان تامین‌اجتماعی محسوب می‌شود